

ONTOLÓGIA

PRECHOD K NESUBSTANČNÉMU MODELU:

(čo znamenalo, keď substancia sa stotožnila so substrátom!? Konkrétne: aké boli dôsledky objavenia elektrón?!)

Nesubstančný OM = **neexistuje privilegované súcno!**

!!! všetky jednotliviny sú ontologicky "plnohodnotne" reálne, *neexistuje nič ontologicky reálne okrem jednotlivín a ich vzájomných vzťahov a pôsobení !!!* , ktoré spoločne vytvárajú jednu totalitu !!!

Súhrn, jednota všetkých súcien, vesmír či univerzum, je tiež len jednou jednotlivinou (jednou z jednotlivín), hoci je hierarchicky ostatným jednotlivinám nadradená. NO: **Táto hierarchická nadradenosť nemá však nič spoločné s ontologickou nadradenosťou alebo ontologickou "viac-hodnotnosťou".**

Ontologická realita v NSM znamená v prvom rade, že neexistujú iné ontologické skutočnosti než jednotliviny a ich vzájomné vzťahy a pôsobenia. Pominuteľnosť jednotlivín, rovnako ako vznikanie nových, doteraz neexistujúcich, neznamená ich abelietnosť. Jednotliviny nevznikajú z ničoho, čo je "a se" a nezanikajú, nevracajú sa do toho „a se“, ale **vznikajú ako onticky reálne a zanikajú ako ontická realita**

KATEGÓRIA BYTIE AKO NAJVŠEOBECNEJŠIA KATEGÓRIA SPÁJA NA ZÁKLADE PRÍZNAKU JESTVOVANIA (EXISTENCIE) NAJROZLIČNEJŠIE JAVY, PREDMETY, PROCESY, ICH VZÁJOMNÉ VZŤAHY A VZÁJOMNÉ SÚVISLOSTI, ALE AJ ĽUDÍ, SOCIÁLNE SKUPINY A INŠTITÚTY, STAVY ĽUDSKÉHO VEDOMIA, T.J. VŠETKO EXISTUJÚCE, TEN SVET, DO KTORÉHO PATRÍME.

NB: **Bytie nie je dané človeku, praktickému a poznávajúcemu subjektu v podobe abstraktného bytia, ale v podobe konkrétneho bytia, reálne existujúcich foriem.**

Skúmanie bytia je predpokladom pochopenia jednoty sveta!!!

V rámci **bežného** uvažovania o vzťahu „človek a svet“ konštatujeme, že
SVET JE TU A TERAZ !?

ZACHOVÁVA SA AKO RELATÍVNE STABILNÝ CELOK!?

PROBLÉM BYTIA vzniká, keď sa podobné predstavy stávajú predmetom pochybností a úvah, svet stratil svoju samozrejmosť.

TU ? je aj za horizontom, ? je všade ? ...???

TERAZ ? bol takým stále? aj v budúcnosti sa takým zachová? ..??

Vzťah medzi definovaným (bytím) a definujúcim (čo ho definuje) riešime v dvoch základných rovinách:

1/ rovina identifikačná: cez definovanie foriem bytia

2/ rovina predikatívna (atributívna): bytiu pripisujeme nejaké vlastnosti (pohyb, priestor, čas, štruktúrovanosť, systémovosť, hierarchické usporiadanie), ktoré sme sformulovali na základe zovšeobecnenia poznania foriem bytia, t.j. atribúty!

1/ ROVINA IDENTIFIKAČNÁ:

ZÁKLADNÉ FORMY BYTIA:

Východisko: Svet reflektujeme ako celistvosť, t.j. ako jednotu nekonečného množstva vecí, predmetov, procesov, organizmov, štruktúr, systémov, z ktorých každý má svoje kvantitatívne a kvalitatívne určenie (a to aj napriek neukončenej skúsenosti!).

SVET SA NÁM JAVÍ AKO JEDNOTA **JA A NIE-JA** (JA A MIMO JA EXISTUJÚCI SVET). = *prechod od abstraktného vyjadrenia vzťahu „človek a svet“ ku konkrétnemu v myslení*

!!! definovanie bytia cez výpočet všetkých prvkov (súcién) je kontra-produktívne (dostávame sa totiž do stavu tzv. hlúpej nekonečnosti v podobe radu prirodzených čísel), odhaľujeme všeobecné (v podobe zhodných príznakov, vlastností) medzi nimi.

OTÁZKA: aké je bytie sveta mimo JA?

MIMO JA existuje **svet vecí a predmetov**, v ktorom môžeme diferencovať:

A/ BYTIE JEDNOTLIVÝCH VECÍ, PREDMETOV A STAVOV PRÍRODY. V rámci tohto systému je možné vyčleniť subsystém - špecifickú skupinu súcién: BYTIE VECÍ A PROCESOV VYTVORENÝCH ČLOVEKOM /v ďalšej analýze vyčleníme zvlášť kvôli zisteným špecifikám/

B/ BYTIE PRÍRODY AKO CELKU

OTÁZKA: aké je bytie Ja?

Bytie Ja reflektujeme v troch základných rovinách (každá z týchto rovín môže byť predmetom relatívne samostatnej analýzy). Fakticky dekodujeme def. človeka ako jednotu bio-psycho-socio:

1/ ako **TELESNÉ** (zložka bio) bytie človeka, ktorý je svojou **TELESNOSŤOU** a animalitou spätý s bytím sveta, ale nie je bezozvyšku redukovateľný k súcnam tohto sveta:

A/ bytie človeka ako predmetu prírody

B/ špecificky ľudské telesné bytie

2/ ako **DUCHOVNÉ** bytie (zložka psycho), ktoré zahŕňa procesy vedomia a nevedomia Ja

A/ neoddeliteľné od človeka (individualizované duchovné bytie)

B/ mimoindividuálne (objektivizované) duchovné bytie

3/ ako bytie **SOCIÁLNE** (zložka socio)

A/ individuálne bytie (bytie individuálneho človeka v spoločnosti)

B/ bytie spoločnosti (umožňujúcej Ja nielen ako indivídium, ale aj ako osobnosť)